

Flertallets diktatur

Jeg har set verden begynde.

I hvert fald har jeg for nylig været på den anden side af jordkloden og besøgt Vietnam. Min tur var nok betydelig anderledes end Carsten Jensens, hvis mange måneders rejse i østen er beskrevet i den vidunderlige roman "Jeg har set verden begynde".

Jeg havde blot sølle to uger, som faldt lige midt i regntiden - men det var to vidunderlige uger i selskab med en god veninde, samt et ustyrlig vrimmel af fremmedartede, hjertelige og meget åbne mennesker, som trods stor fattigdom var præget af selvrespekt og buddhismens rummelige menneskesyn.

I et inferno af larm fra en stadig strøm af knallerter og en halsbrækkende trafik, der trodser enhver beskrivelse, indtog vi med oprejst pande både Saigon og Hoi An. Med mine selvjusterende høreapparater var jeg måske den, der klarede skærene bedst - forstået på den måde, at de som altid prompte skruer ned, hvis lydniveauet bliver for voldsomt. Det var unægtelig også sparsomt, hvor meget jeg kunne følge med på en restaurant med åbne døre ud til gaden eller floden. Til gengæld var den fortættede stemning, den sublime mad og den kolde øl som regel oplevelse nok i sig selv.

Det var i det hele taget sin sag at gøre sig forståelig, og ingen af os kunne vietnamesisk. På en todages udflugt blev den såkaldt engelsktalende guide da også årsag til meget morskab. Det var noget af en opgave at forstå hans besynderlige engelsk, og de mange misforståelser blev undervejs til de rene vittigheder. Min ledsager forsøgte efter bedste evne at følge med, men efter tre kvarter udbrød hun, segnefærdig af træthed i forsøget på at finde hoved og hale i kommunikationen: "Pyhh, nu forstår jeg bedre, hvor anstrengende det kan være at høre dårligt!"

Jo, det trætter at skulle bruge energi på at lytte. Personligt opgav jeg på todages-turen efter tre sætninger og hengav mig til sansningens himmerige: Lugt, farver, smag, udsigten, vinden, varmen, stemningen, ansigtsudtrykkene - og børn, der altid har en fabelagtig evne til at kommunikere på tværs af sprog. Og så havde jeg ikke mindst veninden ved min side, som tålmodigt gentog og holdt mig underrettet om det mest interessante.

Det får mig til at tænke på Carsten Jensen, der på et tidspunkt i sin bog fortæller om en tur rundt i Shanghai. Han rejste alene, havde gået i mange timer og var åbenbart

faret vild i udkanten af byen. Træt, sulten, uden ledige taxaer og ude af stand til at forstå omverdenen, var han tæt på at gi' op og følte en dyb fysisk og psykisk afmagt: *"Jeg kunne åbne munden og spørge, men jeg vidste jo, det ikke nyttede. Ingen forståelige ord ville komme ud. For når ingen forstod dig, var det dig, der var stum og ikke de andre, der var døve. Sproget var altid flertallets diktatur. Var du mindretal i sproget, blev du gal eller ensom, usynlig og uhørlig, og det var det, jeg var, foran de uforstående ansigter og trafikens selvgyltige bevægelse, magtesløs.*

Det er i et sådant øjeblik, man indser, i hvor høj grad man er et socialt væsen, desperat afhængig af andre. Der findes ingen større løgn end at tro, at man rejser alene. Den ensomme rejsende er den mest afhængige af alle, fordi han har brug for alle, mens ingen har brug for ham. Hvor er hjælpeløshed dog et nøgternt øjeblik."

Umiddelbart efter får Carsten Jensen øje på sin redning, et lille ulmende lys forude: Friskiltet på en ledig taxa!

Sådan var det også for min ledsager. Da den todages udflugt var slut, kunne hun slappe af og sammen kunne vi igen og igen more os over den ufrivilligt morsomme guide og de grinagtige misforståelser.

Og sådan er det så befriende, hvis oplevelsen af at være alene og udenfor er noget, der bare er for et kort periode, hvis det holder op igen. Men et høretab holder desværre meget sjældent op. Høreapparater er en Guds gave, men de gir langt fra altid den normal hørelse. Derfor må jeg som høreapparatbruger til stadighed sørge for at jeg ikke 'rejser alene'. At jeg ikke lukker mig ude og bare lever i min egen verden.

Det er nu engang mit ansvar, ikke de andres. Jeg er afhængig af mine omgivelser, hvis jeg vil følge med, men jeg må til stadighed fortælle dem, hvordan de bedst kan hjælpe mig. Jeg må samtidig gøre mit til, at de har brug for mig - sørge for, at jeg holder mig ajour, har noget at byde på og i øvrigt gør mig umage med at være et interessant menneske. Fuldstændig som alle andre også må gøre det.

Der skal benarbejde til. For alle os med høreproblemer er åbenheden, det rigtige høreapparat, teleslyngen - og måske skrivetolken eller tegnsproget - meget vigtige ingredienser til at deltage i livet og klare vores livsopgaver. Selvom antallet af mennesker med høretab er voksende, er vi i mindretal, og vi må til stadighed bidrage med at begrænse flertallets diktatur.

Den slags er ikke bare klaret på en todages udflugt - eller med en ledig taxa ...